

ВСТУПНЕ СЛОВО

У сучасних умовах питання ціннісно-правових засад інтеграційних процесів закономірно викликане вимогами сьогодення. Адже фундаментальною основою існування і функціонування Європейського Союзу є його спрямованість на спільні для всіх держав-членів ідеали, цінності, принципи, які утворюють морально-правову основу всього інтеграційного об'єднання.

Однією з головних тенденцій розвитку державності в світі є використання найкращих надбань політико-правової думки. Дієвість реформування правової системи України значною мірою залежить від врахування основних правових цінностей, напрацьованих людством.

Важливу роль у цих процесах відіграють європейські цінності, основне місце серед яких займають загальнолюдські принципи права — демократія, права та свободи людини, гуманний і справедливий правопорядок та ін. Приведення у відповідність до міжнародних, зокрема європейських, стандартів правової системи України впливатиме на ефективність її розвитку загалом та правового регулювання зокрема. Тому однією з головних проблем сьогодення є утвердження принципів, норм і цінностей європейської цивілізації.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом виводить на новий, більш високий рівень взаємодію між її сторонами. Ця Угода спрямована на консолідацію демократичних реформ, зокрема реформи судової системи і верховенства права.

Для України процес правової інтеграції в Європу став стимулом для розвитку внутрішнього законодавства, особливо щодо виховання поваги до прав і свобод людини. Законодавчий досвід, накопичений Європою у сфері захисту прав людини, і правозастосовна практика Ради Європи базуються на Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Європейській соціальній хартії, Європейській хартії про місцеве самоврядування тощо.

Включення держав до інтеграційних процесів передбачає, з одного боку, перегляд концепції національного суверенітету, а з другого — має гарантувати їм можливість управління цими процесами на основі спільних цінностей. Тому подальше зміцнення демократичних надбань потребує теоретико-методологічного осмислення впливу ціннісних засад на характер європейських інтеграційних процесів.

Відповідно до європейських стандартів максимально наближеним до ідеального є таке суспільство, в якому створені належні умови для забезпечення усім громадянам рівних стартових можливостей для розвитку їхніх потенційних здібностей. Політична, моральна та суспільна безпека й свобода кожної людини — важливий елемент європейських цінностей.

Європейські цінності — це важливий здобуток не лише Європи, а й усього світу, унікальне явище, засноване на загальнолюдських ідеалах.

У зв'язку із цим слід наголосити на винятковому значенні усвідомлення справжньої ролі європейських цінностей для інтеграційних процесів в Україні. Прагнення України стати повноправним учасником європейської інтеграції обумовлює необхідність приведення вітчизняної законотворчості до загальноновизнаних європейських стандартів. Під цим кутом зору вважаємо тему журналу актуальною і такою, що потребує додаткового теоретичного осмислення.

*Ю. С. Шемшученко,
директор Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України,
академік НАН України*